

Metodické vysvetlivky

Údaje o zahraničnom sťahovaní sa zisťujú za všetkých obyvateľov, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky bez ohľadu na štátne občianstvo.

Štátne občianstvo znamená individuálny právny vzťah medzi jednotlivcom a štátom, získaný narodením alebo udelením občianstva, deklaráciou, voľbou, sobášom alebo niektorým z iných prostriedkov podľa príslušnej národnej legislatívy.

Občan Slovenskej republiky znamená osobu, ktorá je štátnym občanom Slovenskej republiky.

Občan Európskej únie znamená osobu, ktorá je štátnym občanom niektorého členského štátu Európskej únie.

Cudzinec znamená osobu, ktorá nie je štátnym občanom SR alebo je osobou bez štátnej príslušnosti.

Občan tretej krajiny znamená osobu, ktorá je štátnym občanom niektorého štátu mimo Európskej únie.

Narodený v cudzine znamená osobu, ktorej miesto narodenia alebo pobytu matky v čase narodenia je mimo krajiny súčasného trvalého pobytu.

Index ľudského rozvoja (HDI) sa počíta ako zložený index zahrňujúci v sebe štatistické miery strednej dĺžky života, gramotnosti, dosiahnutého vzdelania a hrubého domáceho produktu na obyvateľa (podrobnejšie na stránke OSN <http://hdr.undp.org/en/statistics>). Krajiny sú podľa indexu ľudského rozvoja rozdelené do štyroch skupín: veľmi vysoko rozvinuté, vysoko rozvinuté, stredne rozvinuté a málo rozvinuté.

Prisťahovaný znamená osobu, ktorá si zriadila na území SR trvalý pobyt (občan SR, občan EHP, za určitých podmienok občan tretej krajiny).

Vystažený znamená osobu, (občana SR alebo cudzinca), ktorá sa odhlásila z trvalého pobytu na území SR.

EÚ27: Belgicko, Bulharsko, Česko, Dánsko, Nemecko, Estónsko, Írsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Fínsko, Švédsko.

Kandidátske krajiny EÚ: Albánsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Srbsko, Turecko, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina.

Európske združenie voľného obchodu: Island, Lichtenštajnsko, Nórsko, Švajčiarsko.

Európsky hospodársky priestor združuje 27 členských štátov Európskej únie a členských štátov Európskeho združenia voľného obchodu, okrem Švajčiarska.

Žiadateľ o azyl je cudzinec, ktorý žiada v inej krajine o ochranu pred perzekúciou alebo nebezpečenstvom hroziacim v krajine pôvodu. V SR je to cudzinec, ktorý na útvare policajného zboru vyhlási, že žiada o udelenie azylu na území SR (Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov).

Azyl predstavuje medzinárodnú ochranu cudzinca, ktorý v štáte, ktorého je štátnym občanom (alebo v štáte, v ktorom býva, ak ide o osobu bez štátneho občianstva), má opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nechce alebo nemôže vrátiť do tohto štátu. Azyl môže byť udelený aj z humanitných dôvodov, ako aj za účelom zlúčenia rodiny. Dohovor o právnom postavení utečencov (Ženeva 1951) Protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov (New York 1967). V SR: Dohovor o právnom postavení utečencov č. 319/1996 Z. z. Čl. 53 Ústavy Slovenskej republiky Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov.

Azylant je cudzinec, ktorému bol udelený azyl. V tomto prípade je osobe na území SR udelený trvalý pobyt.

Doplnková ochrana je forma medzinárodnej ochrany cudzinca. Poskytuje sa na dobu určitú, t. j. po dobu, kým pretrváva hrozba alebo vážne nebezpečenstvo v krajine pôvodu (všeobecné nebezpečenstvo a pod.). Poskytuje sa na 1 rok s možnosťou predĺženia o ďalšie dva roky. V tomto prípade je osobe na území SR udelený prechodný pobyt.

Udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky upravuje zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. **Štátne občianstvo SR možno udeliť** žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom Slovenskej republiky na základe podmienok, ktoré sú stanovené v § 7 príslušného zákona.

Štátne občianstvo Slovenskej republiky možno stratiť dvoma spôsobmi, a to: prepustením zo štátneho zväzku Slovenskej republiky na vlastnú žiadosť alebo nadobudnutím cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle (upravuje § 9 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov).

Zákon č. 250/2010 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, zaviedol do právneho poriadku Slovenskej republiky ďalší spôsob straty štátneho občianstva Slovenskej republiky. Zmena zákona ustanovuje stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ex lege ako následok nadobudnutia cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle (úprava nadobudla účinnosť dňa 17. júla 2010). Štátny občan Slovenskej republiky stráca podľa § 9 ods. 1 písm. b) a odseku 16 a 19 zákona štátne občianstvo Slovenskej republiky dňom, ktorým na základe výslovného prejavu vôle (žiadosť, vyhlásenie alebo iný úkon smerujúci k nadobudnutiu cudzieho štátneho občianstva) dobrovoľne nadobudne cudzie štátne občianstvo.

Zákonom č. 72/2022 Z. z. bol zákon o štátnom občianstve SR novelizovaný, zmena zákona nadobudla účinnosť dňa 1. apríla 2022.

Zákon o štátnom občianstve Slovenskej republiky ustanovuje výnimky, na základe ktorých nedochádza k strate štátneho občianstva Slovenskej republiky zo zákona, ak štátny občan Slovenskej republiky nadobudne cudzie štátne občianstvo po 1. apríli 2022: **podľa § 9 ods. 17 zákona** ide o nadobudnutie cudzieho štátneho občianstva manžela/-ky za **trvania manželstva, narodením, osvojením, alebo ak ho nadobudlo maloleté dieťa** a **podľa § 9 ods. 18 zákona** ide o výnimku pri preukázanom pobyte v cudzom štáte najmenej päť rokov.

K strate štátneho občianstva Slovenskej republiky podľa § 9 ods. 18 zákona nedôjde ani vtedy, ak štátny občan Slovenskej republiky nadobudol cudzie štátne občianstvo štátu, v ktorom mal v čase nadobudnutia cudzieho štátneho občianstva povolený pobyt, registrovaný pobyt alebo inak evidovaný pobyt najmenej päť rokov; podmienka pobytu sa považuje za splnenú, ak sa štátny občan Slovenskej republiky na území cudzieho štátu počas tejto doby skutočne zdržiaval.

Podrobnejšie informácie týkajúce sa agendy štátneho občianstva nájdete na stránke MV SR: <https://www.minv.sk/?informacia-o-udeleni-a-strate-statneho-obcianstva-sr>.

Metodické poznámky

Odchýlky v súčtoch podielov vznikajú zaokrúhľovaním údajov.

Údaje o prisťahovaných od roku 2012 zahŕňajú aj deti narodené v zahraničí, ktoré boli prihlásené na trvalý pobyt v SR.

Ležatá čiarka (-) znamená, že jav sa nevyskytoval z logických dôvodov. Bodka (.) znamená, že údaj nie je k dispozícii.

Použité skratky:

MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
EÚ	Európska únia
EZVO	Európske združenie voľného obchodu
EHP	Európsky hospodársky priestor
HDI	Index ľudského rozvoja

Štatistické informácie o zahraničnom sťahovaní sa nachádzajú a sú priebežne aktualizované na internetových stránkach ŠÚ SR v doméne „Demografia“ a v databáze ŠÚ SR – DATAcube. (<http://datacube.statistics.sk>).